

SØRLANDETS
KUNSTMUSEUM

ÅRSRAPPORT 2022

PLANER OG MÅL FOR 2023 og 2024

INNHold

RAPPORT FOR 2022 OG PLANER FOR ÅRENE FRAMOVER	3
Rapport for driften i 2022.....	4
Årsresultat 2022	5
Rapportering om måloppnåelse i 2022	5
Litt nærmere om utstillingsaktiviteten i 2022	8
Aktiviteter for barn og unge.....	11
Digital formidling	12
Arbeid med mangfold og inkludering.....	13
Økonomi og planer for 2023.....	14
Budsjett 2023	14
Nærmere om enkelte av forberedelsesaktivitetene i 2023	15
Økonomi, planer og mål for 2024	19
Budsjett 2024	20
Mål og prioriteringer 2024.....	20

RAPPORT FOR 2022 OG PLANER FOR ÅRENE FRAMOVER

Fokus for Sørlandets Kunstmuseum (SKMU) i 2023 og 2024 er og vil være bygging, etablering og utvikling av Kunstsilo.

Dette vil blant annet si å:

- Gjennomføre byggeprosjekt Kunstsilo.
- Forberede og bygge opp organisasjonen.
- Utvikle konsept for innhold i Kunstsilo, herunder opplevelser, servering mv.
- Planlegge åpningsutstilling og program for arrangement og utstillinger.
- Eksperimentere med ulike utviklingstiltak for i størst mulig grad å være klar til å gjennomføre ny strategi når Kunstsilo står ferdig.
- Implementere digital strategi.
- Motta Tangen-samlingen på 4500 verk.

Arkitektkonkurransen for Kunstsilo ble avsluttet på slutten av 2016. I 2017 ble det arbeidet med skisse- og forprosjekt for Kunstsilo. I 2018 ble første fase av forprosjektet avsluttet, valg av entreprenør foretatt og samspillfasen mellom byggherre og entreprenør startet opp. Disse prosessen er dekket ved hjelp av tilskudd fra AKO Kunststiftelse og via driften ved museet.

Finansiering og nødvendige politiske vedtak forelå i mai/juni 2019, og styret i SKMU vedtok i juni 2019 beslutning om gjennomføring av byggeprosjekt Kunstsilo. Målsettingen var at Kunstsilo skulle være klart til drift sommeren 2022.

Når det gjelder kontraktuelle forhold mot entreprenør ble prosjektet i utgangspunktet organisert i to kontrakter:

- *Rivnings og rehabiliteringskontrakt* i form av totalentreprise der vederlaget utbetales etter medgått tid.
- *Nybyggkontrakt* i form av totalentreprise (basert på NS 8407) der vederlaget utbetales etter fast pris hvor arbeidene skal utføres i henhold til det som følger av kontrakten, hvor særlig forprosjekt/samhandlingsfase (med utredninger, rapporter og tegninger) og konkurransegrunnlag er sentrale dokumenter.

Som vi beskrev i årsrapport for 2021 ble fremdriften knyttet til rivnings- og rehabiliteringskontrakten forsinket som følge av utfordringer knyttet til metodevalg/detaljprosjektering i forbindelse med rivning, fundamentering og utbedring av silokonstruksjonen. Det ble samtidig meldt at fremdriften knyttet til nybyggkontrakten også ble påvirket av ovennevnte forhold, da de store aktivitetene som råbygg (stål og betong), tømmerarbeid og tekniske fag i hovedsak starter opp når rivnings- og rehabiliteringsarbeidet er fullført.

Med bakgrunn i ovennevnte utfordringer, og etter en prosess med entreprenør Kruse Smith AS, fremforhandlet Sørlandets Kunstmuseum ny avtale med entreprenøren. Denne inneholder blant annet følgende:

- Rehabiliteringskontrakten omgjøres til fastpris
- Alle tilleggskrav inkluderes i fastprisen inkludert prisstigning
- Kunstsilo leveres komplett i oktober 2023 (opprinnelig plan var juni 2022)

Det at rehabiliteringskontrakten gikk fra å være en avtale om fakturering av medgått tid til en fastprisavtale, gir museet forutsigbarhet og trygghet på at både fremdrift og kostnadene vil holde seg innenfor de avtalte rammene.

Komplikasjonene knyttet til rehabiliteringen av Kunstsilo, forsinkelser som følge av dette og prisstigning knyttet til økte byggevarepriser som følge av Covid-pandemien medførte økte kostnader for prosjektet. Ny kostnadsramme ble i forbindelse med inngåelse av ovennevnte kontrakt fastsatt til 710 MNOK, inklusive prisstigning og tilleggsavsetninger. Opprinnelig budsjett var på 610 MNOK, dvs. en

merkostnad på 100 MNOK. Av merkostnaden på 100 MNOK er 28 MNOK prisstigning grunnet covid mm. Totalt utgjør prisstigning i prosjektet 54 MNOK. Det er kun Kristiansand kommune som har bevilget midler til å dekke prisstigning (2 MNOK). Det er ingen kompensasjon for prisstigning i de øvrige offentlige investeringstilskuddene.

AKO Foundation/AKO Kunststiftelse har ytt en garant/gave på 100 MNOK for å dekke behovet for tilleggsfinansiering.

Totalt har AKO Foundation/AKO Kunststiftelse bidratt med 210 MNOK i investeringsstøtte direkte rettet mot selve byggeprosjekt Kunstsilo. I tillegg har AKO bidratt med betydelige midler til driftsprosjekter/forberedelsesprosjekter knyttet til Kunstsilo, og dermed sikret gjennomføring av forberedelsesaktiviteter frem til nå.

Kunstsiloprosjektet er kostnadsberegnet til 710 MNOK og er finansiert som følger:

- AKO – Kunststiftelse: 110 + 100 MNOK
- Kulturdepartementet: 175 MNOK
- Cultiva: 100 MNOK
- Kristiansand Kommune: 52 MNOK
- Agder fylkeskommune: 30 MNOK
- Sparebanken Sør/Stiftelsen Sparebanken Sør: 20 MNOK
- Salg museumsbygg: 35 MNOK
- Private bidragsytere: 8 MNOK
- Lån: 80 MNOK

Pr. dags dato utfører Kruse Smith Entreprenør arbeidene på byggeplass i henhold til fremdriftsplan. Arbeidene er hovedsakelig i rute. Dette gjelder også for kostnadene i henhold til rammen på 710 MNO. Museet vil etter planen overta og flytte inn i Kunstsilo i november 2023.

Også dette prosjektet har merket leveranseutfordringer, blant annet knyttet til stål. Hovedårsaken til dette er råvaremangel samt prosjekteringsmiljøer tilknyttet prosjektet med base i Ukraina. Utfordringene har likevel til nå ikke medført større endringer i fremdriftsplanen.

Markedet har opplevd forholdsvis store prisøkninger på enkelte råvarer og innsatsfaktorer. Dette gjelder også for

entreprenøren som vi benytter. Fastprisavtalen vi har med entreprenøren regulerer og reduserer vår risiko for prisøkninger. Eventuelle avklaringer med hensyn til prisjusteringer vil bli håndtert i sluttoppgjøret.

Foto: Marc Goodwin

Rapport for driften i 2022

Driftsopplegget i 2022 har vært preget av lavere aktivitet enn normalt som følge av nødvendige kostnadsreduksjoner og flytteprosessen. Samtidig er det disponert mye interne personalressurser for å kunne videreutvikle vårt tilbud og forberede innholdsproduksjonen til Kunstsilo og til oppfølging av byggeprosjektet. Aktivitetene mot Kunstsilo er gjennomført som planlagt.

Museet kom i en vanskelig økonomisk situasjon i 2022 da bystyret i Kristiansand vedtok å ikke bevilge en forventet økning i driftstilskudd på 4,5 MNOK og vår søknad til Kulturdepartementet om økning i driftstilskudd på 11 MNOK ikke ble tilgodesett i statsbudsjettet. Styret så seg nødt til å iverksette kostnadsreducerende tiltak for å dekke inn manglende driftsfinansiering. Tiltakene innebar betydelig redusert publikumsaktivitet i eksisterende museum. Forberedelsesaktiviteten mot Kunstsilo ble ikke berørt.

Reduksjonene var knyttet til den ordinære museumsdriften og innebar blant annet følgende driftsopplegg:

- Museet hadde åpent 3 dager i uken fra 1. februar 2022 til 31. august 2022, og da kun utstillinger og butikk. Museet var helt stengt for publikum etter 31. august 2022.
- 3 utstillinger som allerede var monterte, var tilgjengelig for publikum (sommerutstillingen ble avlyst).
- Undervisning for skoleelever og barnehager gikk som normalt.
- Det ble ikke gjennomført publikumsaktiviteter ut over rene utstillinger, dvs. ingen arrangement, utstillingsåpninger, omvisninger eller familieverksteder ol. i 2022.
- Alle markedsaktiviteter knyttet til ordinære aktiviteter ved SKMU ble stanset/avlyst.

Arbeidet med utflytting fra museet startet for fullt da museet stengte helt for publikum 31. august 2022. Flytting av kunsten var den største jobben med flytting av museets egen samling og samlingen fra Christiansand Billedgalleri, tilsammen over 1800 verk. Dette var en veldig omfattende operasjon med pakking, registrering, fotografering, tilstandsvurdering/konservering, transport og til slutt utpakking, registrering og plassering av kunstverkene i vårt nye magasin. Arbeidet ble i hovedsak utført av museets egne ansatte som var midlertidig omplassert til dette formålet. 75% av museets ansatte var direkte involvert i flyttingprosjektene.

Samtidig med ovennevnte flytting ble det disponert mye interne personalressurser til å videreutvikle vårt tilbud og forberede innholdsproduksjonen til Kunstilo og for oppfølging av byggeprosjektet. Disse aktivitetene er gjennomført som planlagt.

Årsresultat 2022

Som følge av oppbygging og forberedelse mot Kunstilo samt utflytting fra museumslokalene i Skippergaten, har museet i 2022 hatt et høyt aktivitetsnivå og derav et kostnadsnivå som er høyere enn det de ordinære inntektene (offentlig tilskudd, billett, butikk og annet salg) kan dekke. Museet har med bakgrunn i dette skaffet tilleggsfinansiering av det høye aktivitetsnivået i 2022 på følgende måte:

- Tilskudd forberedelsesaktiviteter Kunstilo - AKO 7,8 MNOK

- Garanti for inntektsbortfall-AKO 5,0 MNOK
- Prosjektstøtte-Cultiva 3,1 MNOK
- Norges Forskningsråd 1,2 MNOK
- Kulturrådet 0,7 MNOK
- Sørlandets Kompetansefond 0,6 MNOK
- Regionale forskningsfond Agder 0,4 MNOK

Regnskapet for 2022 viser et overskudd på NOK 336.450. Overskuddet overføres til museets egenkapital.

Rapportering om måloppnåelse i 2022

Trygg ivaretagelse: Motta Tangensamlingen - digitalisering og registrering av ny samling

Vi har gjennomført flere målrettede aktiviteter på dette området og oppnådd mye av det vi hadde satt oss som mål.

Museet måtte flytte ut av eksisterende bygg innen 31.12.2022. og vi måtte gjennomføre forsvarlig flytting av eksisterende samling i museet, 1.800 verk. De ansatte flyttet kunstverkene/samlingene inn i et helt nytt magasin/lager høsten 2022. Samlingene er dermed trygt ivaretatt, registrert, fotografert, konserverte og plassert i et nytt og moderne magasin/lager.

Vi er klare for mottak av Tangen-samlingen, dvs at magasin/lager og nødvendig personell er på plass. Mottaket av Tangen-samlingen, 4.500 verk, starter i begynnelsen av 2023.

Harald Kihle, Lauvstakken

Vi har anskaffet, installert og startet implementeringen av nytt samlingsforvaltningssystem for framtiden der vi bygger opp en framtidrettet database over våre samlingen og gjør denne tilgjengelig for våre medarbeidere, forskning, publikum og våre samarbeidspartnere.

Vi har ansatt registrar og konservator som planlagt.

Vi har ikke fått gigafotografert så mange verk som ønskelig grunnet forsinkelser på utstyret vi har investert i. Årsaken til forsinkelsene er krigen i Ukraina og leveringssituasjonen i verden som følge av denne krigen.

Relevant formidling; Innføre personas og interessenivå i publikumsbehandlingen. Utvikle utstillingsdesign og videreutvikle digitale publikumsopplevelser

Vi har implementert personas og interessenivå i vår kommunikasjon med publikum.

Markedsføring av Kunstsilo nasjonalt er i gang.

Internasjonal markedsføring startet i 2023, utsatt fra 2022 grunnet forsinkelsen i prosjektet.

Kunstsilo.no er etablert og har et godt antall følgere.

Vi har utviklet vår egen utstillingsdesign og benyttet dette i enkelte av våre utstillinger i 2022.

Vi investerer mye i utvikling av digital formidling og har bygget opp kompetanse blant egne ansatte og knyttet til oss samarbeidspartnere som vi videreutvikler formidlingen sammen med.

Vi har gjennomført flere prosjekt med digitale publikumsopplevelser og nye er under utvikling.

Vi har skaffet ekstern finansiering av vår barn- og ungesatsing. Vi utarbeider et omfattende tilbud til barn og unge i Kunstsilo.

Vi har sammen med Kulturskolen og Blåkors gjennomført et stort prosjekt som aktiviserte 1.300 barn. Prosjektet kulminerte med en

en gigantisk utstilling på Festningen i Kristiansand.

Vi har også startet prosjektet «Kunstsilo i bevegelse» som er en vandretstilling med undervisnings- og formidlingsaktiviteter flere steder i regionen.

Solid kunnskapsproduksjon: Følge opp PhD-kandidatene og utgi flere publikasjoner

Vi har oppnådd de fleste av våre mål på dette området.

2 av våre PhD kandidater har fullført sin stipendiatperiode, en av dem tilbake i egen organisasjon og vi trekker på hans nyervervede kunnskap i vår utstillingsplanlegging. De øvrige 2 kandidatene er ferdige med sine stipendiater i begynnelsen av 2024.

Vi har sammen med UiA og Munchmuseet startet et nytt PhD-stipendiatskap innenfor immaterielle rettigheter i digital kunst.

UiA jobber med å etablere mastergrad i kunsthistorie. Dette arbeidet er ikke fullført, men i gang.

Det er etablert videreutdanning innenfor Nordisk Modernisme.

Vi har ikke fått ut ønsket antall publikasjoner, men har dog hatt en økning.

Vi har startet vår satsing på internasjonalt samarbeid. Første fase har vært å skaffe finansiering av arbeidet. Vi har engasjert et team bestående av eksterne og interne til å gjennomføre prosjektet. Arbeidet startet opp i 2022 og fortsetter med forskerkonferanse innen Nordisk Modernisme 8. og 9. november 2023.

Fornyng: Forberedelse og igangsetting av Kunstsilo

Vi har disponert mye interne personalressurser for å kunne videreutvikle vårt tilbud og forberede innholdsproduksjonen til Kunstsilo, i tillegg til at vi har full fokus på oppfølging av selve byggeprosjektet.

Foto: Tronn Hansen

Som følge av forsinkelsene i byggeprosjektet Kunstsilo, har andre deler av forberedelsene ikke blitt gjennomført slik vi har hatt som målsetting. Vi har allikevel fått gjennomført følgende av våre mål.

Vi fikk laget en verdig avslutning i Sørlandets Kunstmuseum sin over 20-årige historie i en historisk bygning ved å lage en utstilling som både tok for seg historien og pekte framover mot vår nye verden.

Lansering av utstillingsprogrammet i Kunstsilo er planlagt til 6 måneder før åpning av Kunstsilo.

Åpningen skal etter planen være i april/mai 2024.

Vi har etablert en arbeidsmetodikk der vi inkluderer bruk av eksterne kuratorer når dette er viktig/ønskelig.

Vi har utviklet vår kompetanse på digital formidling og er forberedt til å vise helt nye digitale konsept når Kunstsilo åpner.

Økning av egeninntekter: Ansettelse av nødvendige kommersielle ressurser og utvikling av produkter og konsepter

Alle ansettelser av nødvendige kommersielle ressurser ble utsatt minimum et år som følge av forsinkelsene i byggeprosjektet Kunstsilo. Vi har heller ikke hatt tilstrekkelig finansiering til å starte disse prosessene. Dette arbeidet vil foregå i deler av 2023 og i 2024.

Målsettingene opprettholdes og har ikke endret seg i vesentlig grad.

Helhetlig samlingsutvikling:

Museet har foretatt betydelige innkjøp av kunst til Sørlandets Kunstmuseums samling. Dette er utført med midler fra ekstraordinære Covid-bevilgninger over nasjonalbudsjettet. Innkjøpene har styrket den regionale delen av samlingen. I tillegg er det fortatt innkjøp av kunsthåndverk ved hjelp av egne midler og tilskudd fra AKO.

Asger Jorn, L'abominable homme de neigesm 1959

Tangensamlingen har vokst betydelig gjennom 2022. Samlingen er styrket både i bredde og dybde. Dens unike posisjon, ved at hele Norden er så solid representert, er blitt styrket gjennom året. Samlingen er nå

på 4.500 verk. Når Kunstsilo overtar hele ansvaret for samlingen, vil den videre helhetlige samlingsutviklingen basere seg på en samlet strategi for utvikling av Kunstsilos samlinger.

Aktiv samhandling

Vi har hatt betydelige aktiviteter innen aktiv samhandling.

Vi har etablert et utstillingssamarbeid med Clay Museum i Danmark om en stormønstring i Kunstsilo i 2024.

Vi har produksjonssamarbeid med Kilden om å etablere samspill mellom symfonisk musikk og visuell digital kunst. Dette skal bli opplevelser i Kilden i 2023 og i Kunstsilo i 2024.

Vi har internasjonalt prosjekt med Nasjonalmuseet i Slovakia om digital samlingsforvaltning.

Vi har omfattende samarbeid med flere internasjonale miljøer i forbindelse med produksjon av digitale utstillinger og digital formidling.

Vi har deltatt i produksjonen av Palmesus Classics som er et samarbeid mellom popmusikk, symfonisk musikk og digital kunst.

Vi gjennomfører en kunsterpris i samarbeid med Sparebanken Sør. Denne prisen setter fokus på unge kunstnere fra regionen. De nominerte til prisen deltar i egen utstilling.

Vi har et produksjonssamarbeid med Courtauld Institute of Art i London hvor en ferdig utdannet kuratorkandidat stiller ut sitt utvalg av Tangen-samlingen i museet.

Vi driver systematisk kunnskapsoppbygging blant annet sammen med UIA.

Vi ønsker i stor grad å være en samarbeidsøkende organisasjon som er åpen, inkluderende og delende.

Litt nærmere om utstillingsaktiviteten i 2022

I 2022 har vi hatt 3 utstillinger ved Sørlandets Kunstmuseum.

I det etterfølgende gir vi en presentasjon av utstillingene ved museet i 2022.

PÅ GJENSYN! Fra Katta til Kunstsilo 25.juni 2021 – 28.august 2022

I 20 år har Sørlandets Kunstmuseum hatt bolig i den gamle katedralskolen, også kjent som "Katta".

Et av de første verkene det nystiftede museet kjøpte i 1996 var skulpturen Maisengel av kunstneren Irene Nordli. Men nå er vi på flyttefot, og passende nok skal engelen med sine maiskolbevinger fly til sitt nye hjem, Kunstsilo.

Sørlandets Kunstmuseum viste i 2021/2022 en utstilling som fortalte museets vel 20 års historie, og gav oss samtidig et blick inn i fremtiden. I denne utstillingen inviterte Sørlandets Kunstmuseum publikum til å ta et siste farvel med en epoke i museets historie.

Historien til Sørlandets Kunstmuseum inneholder mange fortellinger, og ikke minst flere kunstsamlinger. Allerede i 1995 ble museet stiftet for å ta vare på den unike samlingen til det tidligere Christianssands Billedgalleri.

Foto: Håvard Antonsen

Det sterke kunsthåndverksmiljøet på Sørlandet, særlig i Kristiansand og Risør på 70-tallet, har også blitt en viktig del av vår historie.

Å bygge vår egen samling som består av både billedkunst og kunsthåndverk har vært en sentral oppgave, som har ført til at museet har ervervet kunst av både regionale og nasjonale kunsthåndverkere og billedkunstnere.

Amaldus Nielsen, Landskap

Skatter fra kunstmuseets samlinger ble hentet fram i utstillingen, presentert sammen med historier og andre høydepunkter fra de siste tjue årene. I utstillingen kunne du oppleve alt fra de klassiske malerne fra Sørlandet som Amaldus Nielsen, Olaf Isaachsen og Alfred Emil Andersen, Beat-kunst av Leo Valledor og Richard Kiggins, til høydepunkt i samlingen med verk av Kjell Nupen, Else Marie Jakobsen, Irene Nordli og Elisabeth Haarr.

Du kunne også bli kjent med nye innkjøp til samlingen som ikke tidligere har blitt vist ved museet, som Marte Gunnufsens videoverk "Metamorphosis".

Det var minnerike gjensyn så vel som helt nye kunstopplevelser – og ikke minst spenning i møte med en ny epoke, en ny samling og et nytt kunstmuseum, Kunstsilo.

Kjell Nupen var viet et eget utstillingsrom som fikk navnet Stille betraktning og viste flere av Nupens verk fra 70-tallet. På denne tiden var Nupen en ung og samtidsbevisst kunstner i 20-årene, som gjennom kunsten søkte å utfordre og konfrontere medias gjengivelse av verdens vold og krigsforbrytelser. Han mente at «... vi får dævelskapen bardus inn i stuen i slike mengder at den nesten blir ufarliggjort», som han uttalte til Morgenbladet i 1979. Dette kommer til uttrykk i hans arbeider fra denne perioden, hvor han «fryser» fast og forstørrer nyhetsbildene som har brent seg inn i hans bevissthet. 50 år senere har Nupens observasjoner og stille konfrontasjoner en stadig ny aktualitet.

AKTUELLE KUNSTNERE Joseph St. Armand / Jo Ravn Abusland / Alfred Emil Andersen / Per Barclay / Michael Bowen / Jack Carrig / Johan Christian Castberg / Sigurd Danifer / Ditte Ejlerskov og Johan Furåker / Agnete Erichsen / Kristian Marcelius Førland / Marcelius Førland / Eirik Gjedrem / Espen Gleditsch / Severin Grande / Marte Gunnufsen / Olaf Hasaas / Richard Hirsch / Elsie-Ann Hochlin / John Roger Holte / Ann Cathrin November Høibo / Elisabeth Haarr / Olaf Isaachsen / Anlaug Jakobsen / Else Marie Jakobsen / Jonas Ib F. H. Jensen / Gro Jessen / Richard Kiggins / Helene Kortner / Alf Krogh Holt / Christian Krohg / Børre Larsen / Erlend Leirdal / Hedevig Thorine Christine Lund / Løvaas & Wagle / Warren MacKenzie / Talleiv Taro Manum / Lars Morell / William Morris / Eline Mugaas / Edvard Munch / Dea Trier Mørch / Grete Helland-Hansen Nash / Amaldus Nielsen / Johan Martin Nielsen / Irene Nordli / Kjell Nupen / Tønnes Omdal / Linn Pedersen / Gladys Florence Raknerud / Inger Johanne Rasmussen / Arthur Richer / Leonard Rickhard / Tormod Ropstad / Svein Rønning / Bente Knudsen Sanden / Keith Sanzenbach / Lise Schønberg / Evelyn Scobie / Johanna Siqveland / Arne Bendik Sjur / John Skognes / Astrid Sleire / Signe Solberg / Kari Stiansen / Marthe Elise Stramrud / Rolf W. Syrdahl / Adolph Tidemand / Kåre Tveit / Atle Urdal / Leo Valledor / Edvard Vigebo / Morten Viskum / Gunilla Maria Åkesson

FLUKTEN FRA FORNUFTEN – Nordisk kunst og det okkulte

28. oktober 2021 – 17. april 2022

FLUKTEN FRA FORNUFTEN – NORDISK KUNST OG DET OKKULTE utforsket hvordan spirituelle strømninger har formet verkene til nordiske kunstnere helt siden starten på 1900-tallet frem til i dag. Utstillingen kuratert av Zaena Sheehan, vinner av AKO Curatorial Award 2020.

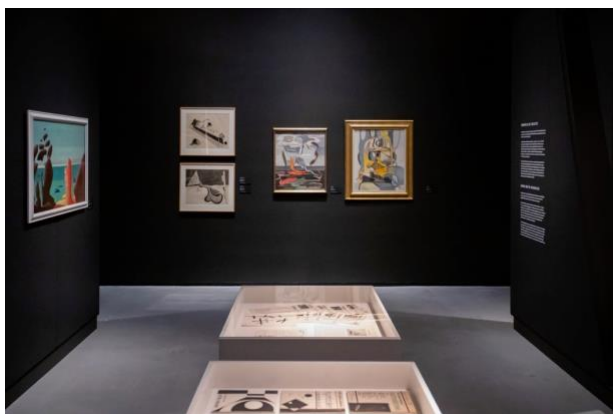

Foto: Håvard Antonsen

Kunstverk har en unik evne til å få den kjente verden rundt oss til å fremstå mystisk. Den kan tilby en flukt fra fornuften; et vindu mot en annen måte å se og være på.

Ordet okkult stammer fra det latinske ordet «skjult», og refererer til trosretninger som søker å avdekke de usynlige eller magiske kreftene som former verden rundt oss. I dag antar mange at modernisering leder til sekulære samfunn, hvor alle aspekter av menneskelig eksistens kan forklares rasjonelt. Billedkunsten viser oss derimot at dette ikke alltid er tilfellet. Gjennom 1900-tallet kan vi se at mange kunstnere har latt seg inspirere av alternative kilder som mystikk, spiritualitet og det okkulte for å bygge en bro mellom den fysiske verden og den åndelige.

For mange av oss kan en lengsel om å forenes med noe større enn oss selv bli vekket av naturen. Per Kirkeby og Anna-Eva Bergman brukte naturen som kilde for å stille spørsmål om kroppslig erfaring, persepsjon og indre realiteter. De fanget følelsen eller atmosfæren av et landskap gjennom enkle former og materialer. Dette skiftet i prioriteringer spirer ut av et ønske om

felleskap; enten det er mellom individer på kloden, eller mellom det åndelige og det materielle. I verkene til Sonja Ferlov Mancoba og Arne Bruland møter vi figurer som står på terskelen til en annen verden, og beskytter integriteten til åndelige verdier. Hos andre benyttes abstraksjon eller teknikker hentet fra surrealismen for å åpne øynene våre for nye måter å se på. Gjennom farge, linje, og form, kunne kunstnere som Edvin Lydén, Nell Walden og Elsa Thoresen uttrykke deler av deres levde erfaringer som ikke kunne kommuniseres i ord.

Foto: Håvard Antonsen

"Skulpturene til norske Aase Texmon Rygh og danske Sonja Ferlov Mancoba er en glede å støte på i enhver sammenheng. I «Flukten fra fornuften» har de fått selskap av flotte verk i bronse av den avdøde billedhoggerkollegaen Arne Vinje Gunnerud. Hans «Tempelhest II» og «Hammermann» styrker mitt inntrykk av at kunstneren lenge har vært undervurdert." – skriver anmelder Kåre Bulie i Klassekampen.

Foto: Håvard Antonsen

Utstillingen kastet et bredt blikk på det okkulte som en stadig skiftende sosial og filosofisk prosess. Etter et turbulent år hvor vi står fremfor en usikker fremtid, har nok mange av oss reflektert over hva som faktisk gjør vår eksistens meningsfull. Felles for kunstnerne i utstillingen er et ønske om ikke å ta verden for gitt. De oppfordrer til å stille spørsmål ved våre omgivelser og foreslår en fortryllet visjon om det moderne livet.

KUNSTNERE

Else Alfelt / Anna-Eva Bergman / Ejler Bille / Vilhelm Bjerke-Petersen / Paul Brand / Arne Bruland / Ib Geertsen / Arne Vinje Gunnerud / Jorma Hautala / CO Hultén / Asger Jorn / Rita Kernn-Larsen / Per Kirkeby / Halvdan Ljøsne / Edvin Lydén / Sonja Ferlov Mancoba / Otto Mäkilä / Carl-Henning Pedersen / Siri Rathsman / Aase Texmon Rygh / Max Walter Svanberg / Elsa Thoresen / Nell Walden / Jakob Weidemann

KONKRET Ny skjønnhet i finsk modernisme

13.januar – 28.august 2022

Utstillingen KONKRET! satte søkelys på finsk modernisme og konkret kunst i perioden 1930-1970, hvor samspillet mellom linjer, geometriske former og farger står i fokus. De konkrete kunstnerne søkte seg bort fra et fortellende og figurativt språk mot en ny skjønnhet basert på enkle geometriske former og harmoni. For første gang ble det finske konkrete uttrykket presentert i Norge. Tangensamlingen er den største samlingen av finsk kunst utenfor Finlands grenser.

Foto: Dannevig

I denne utstillingen introduserte Sørlandets Kunstmuseum de fire første pionerne innen de

konkrete uttrykket i Finland for et norsk publikum: Birger Carlstedt, Sam Vanni, Ernst Mether-Borgström og Lars-Gunnar Nordström.

Foto: Dannevig

KONKRET! var basert på og inspirert av utstillingen The New Beauty.

Modernist Highlights from the Tangen Collection som ble vist

på Hamenlinna Museum i Finland i 2021. Kuratorteamet bestod av Hanne Cecilie Gulstad og Frida Forsgren fra Sørlandets Kunstmuseum og av Timo Valjakka, kurator for den finske utstillingen The New Beauty.

Modernist highlights from the Nicolai Tangen collection.

Utstillingens fremhevede kunstnere utviklet et konkret billedspråk med rene geometriske former og farger, uten tilknytning til naturformer. I Finland, som i resten av den vestlige verden, hadde man etter andre verdenskrig et uttalt behov for å skape et nytt formspråk, og i den konkrete kunsten fant de finske modernistene en ny skjønnhet. For ingenting var mer konkret og vakkert enn en linje, sirkel og firkant

Aktiviteter for barn og unge

I fire uker i januar og februar deltok elever på 5.-7. trinn på et prosjekt gjennom Den Kulturelle Skolesekken (DKS) i utstillingen KONKRET. Elevene fikk bli kjent med nordisk modernisme og da spesielt optisk og konkret kunst.

I mars var museet fylt med studenter fra kunsthøgskolen og lærerstudenter som fikk

innføring i hvordan vi jobber med Den Kulturelle Skolesekken.

Både barn fra barnehager og skoler deltok på ulike alderstilpassede undervisningsopplegg i museets utstillinger samt i Barnas Kunstmuseum. På barnetrinnet var særlig undervisningsopplegget Farger i fokus som foregikk i utstillingen KONKRET populært.

I utstillingen På gjensyn. Fra Katta til Kunstsilo fikk vi mange bookinger på barnehageopplegget Ro,ro, ro din båt. Vi fikk også mange bestillinger på vår likestillingsomvisning som knyttet likestilling gjennom tidene opp til verk i utstillingen, og omvisning for videregående skole med søkelys på konservering av Beatkunst fra Wennesland samlingen.

Frem til museet stengte dørene 31. august, var Barnas Kunstmuseum stort sett fullbooket av barnehager.

Våren 2022 startet vi opp et samarbeidsprosjekt med Slovak National Gallery om å lage undervisningsvideoer. Temaet er migrasjon. To av kunstnerne fra våre samlinger, som begge er migranter, vil delta i videoen med noen av sine verk. Videoen ventes ferdigstilt juni 2023.

I slutten av august startet DKS-prosjektet Over sju blåner opp i samarbeid med Agder Fylkeskommune.

I oktober startet DKS-prosjektet LOOP. Historien gjentar seg opp. Prosjektet er knyttet opp til Kunstsilo i bevegelse/vandreutstillingen

Hvem eier morgendagen? Politisk kunst fra Tangensamlingen som til sammen har vandret til 6 forskjellige utstillingslokaler når den avsluttes i juni 2023.

Siden november 2022 har vi arbeidet med prosjektet «Kunstsilo – barn og unge», som er en strategisk satsning finansiert av Cultiuva. Her undersøker vi og lager strategier for hvordan vi skal arbeide med målgruppene 10-12 år og 13-16 år. Vi har benyttet tjenesteinnovasjon som metodikk. I løpet av 2022 har vi utviklet en ny ambisjon for vårt arbeid med unge i Agder, som i stor grad vektlegger involvering av unge i vårt museale arbeid. I tillegg besitter vi nå verdifull innsikt om hva som skal til for å nå ut til barn og unge; om deres grunnleggende behov, nødvendigheten av aktivisering og tilrettelegging for at de får eierskap til Kunstsilo som et museum. Innsikten er basert på nasjonale rapporter, kvalitative intervjuer med foreldre og fagekspertiser på målgruppen og flere workshops med de unge selv. Basert på innsikt og ambisjon har satsningen forplantet seg i åtte delprosjekter, hvorav tre delprosjekter har hatt særlig fokus 22/23, og som forventes å være klare til åpningen av Kunstsilo i 2024. I disse prosjektene benytter vi en involveringskala for unge, der de medvirker i prosjektfasene ved å blant annet teste prototyper og ideer, eller som konkrete bidragsytere. Blant annet har vi engasjert interiørlinjene ved en videregående skole til å innrede et område designert til dem som målgruppe.

Digital formidling

Sørlandets Kunstmuseum/Kunstsilo jobber kontinuerlig med utvikling av digital formidling for å nå ut til nye publikumsgrupper, spesielt barn og unge.

Vi har utviklet en egen metode for gigadigitalisering av kunst ved hjelp av en «collaborativ robot». Kvaliteten på vår digitalisering gjør det mulig å fremme detaljer i et verk på en unik måte, og dette har gitt oss helt nye muligheter for digital formidling knyttet til våre utstillinger.

Vi ønsker å gi publikum mulighet til å komme tettere på kunstverkene, utforske detaljer og

se nye ting gjennom våre digitale produksjoner. I 2021 gjennomførte vi en rekke testproduksjoner, både VR og omsluttende multimedieproduksjoner.

Spørreundersøkelsene vi gjennomførte i forbindelse med testproduksjonene ga oss et godt grunnlag for videreutvikling. Prosjektet er finansiert med treårig støtte fra Kulturrådet, og midler fra Cultiva til utvikling. I 2022 har vi videreutviklet både metode og innhold.

I samarbeid med kunstner og utvikler Markus Garvin har vi sett på hvordan maleriet Tivoli av Reidar Aulie kan levendegjøres gjennom 3D modellering og animasjon. Til å videreutvikle digital historiefortelling har vi hentet inn Filipe Pais fra London, som har spesialkompetanse på dette.

De beskrevne metodene vil benyttes både i VR produksjoner og i Whitebox som er et dedikert rom i Kunstsilo for omsluttende formidling.

Sammen med en forskningsgruppe hos NORCE fikk vi i 2022 midler til å undersøke hvordan vi kan utvikle digitale verktøy som effektiviserer våre arbeidsmetoder, slik at våre produksjoner blir mindre kostnadskrevenne.

I tillegg har museet i 2022 startet opp et samarbeidsprosjekt med Slovak National Gallery, hvor vi sammen ser på bruk av teknologi i kommunikasjon med vårt publikum. Prosjektet involverer bruk av AI/ML i for å utforske ny kunnskap om samlingen og produksjon av videoportretter knyttet til tematikken migrasjon som skal brukes i undervisning for skoleelever.

Arbeid med mangfold og inkludering

Museet jobber aktivt med å speile samfunnet vi lever i igjennom aktiviteter og program ved museet, og vi setter mangfold og inkludering høyt på agendaen.

I 2021 hadde vi et særlig søkelys på kunstnerskap som har blitt holdt utenfor kunsthistorien i gruppeutstillingen «Modernismens Pionerer. Utvalg fra Tangensamlingen». Utstillingen viste kun verk av

kvinnelige kunstnere, og ga et sårt etterlengtet fokus på de ofte glemte, men sterkt formative stemmene i skandinavisk kunsthistorie. Utstillingen fikk god respons, og er førende for hvordan vi fortsetter arbeidet med å løfte frem marginaliserte kunstnere i tiden fremover.

I perioden 2022-2023 har vi hatt en omreisende utstilling med tittelen «Hvem eier morgendagen?» som løfter frem politiske arbeider fra 1960- og 1970-tallet. Vi har vært opptatt av å gi et bredt bilde på disse tiårene og de politiske protestene som utfoldet seg i denne tiden. Her løfter vi blant annet frem hvordan den samiske kultur og levemåte ble et aktuelt tema under Alta-aksjonen.

I 2023 avholder vi fjerde runde av AKO Curatorial Award. Prisen er opprettet for å støtte og stimulere utviklingen av de kuratoriske ferdighetene til avgangselever ved masterprogrammet Curating the Art Museum ved Courtauld Institute of Art i London. Prisen deles ut på grunnlag av utstillingsforslag som tar utgangspunkt i Nicolai Tangens store kunstsamling av nordisk modernisme innenfor alle medier. Gjennom dette samarbeidet knytter vi til oss nyutdannede kuratorer som gir et ungt og samfunnsaktuelt blick på samlingen. Årets vinnerforslag ser på den nordiske modernismen ut fra et skeivt blick.

I 2022 startet opp et samarbeidsprosjekt med Slovak National Gallery, hvor vi sammen ser på bruk av teknologi i kommunikasjon med vårt publikum. Prosjektet involverer bruk av AI/ML i for å utforske ny kunnskap om samlingen og produksjon av videoportretter knyttet til tematikken migrasjon som skal brukes i undervisning for skoleelever.

Mangfold og inkludering løftes også frem i våres formidlingsaktiviteter. I løpet av våren 2022 hadde vi en særskilt omvisning som knyttet likestilling gjennom tidene til verk i utstillingen «På gjensyn. Fra Katta til Kunstsilo».

I samarbeid med Museumsforbundet avholdt vi panelsamtalen «Psykt Filter. Spiseforstyrrelser, ungdom og kunst» under Arendalsuka, høsten 2022. Debatten var rettet mot unge og satte psykisk helse på agendaen.

Vi søker også å hensynta et mangfold ved innkjøp av verk til vår samling, ved valg av kunstnere som stilles ut og i valg av eksterne samarbeidspartnere.

Økonomi og planer for 2023

Styret har vedtatt et driftsopplegg for 2023 som innebærer fullt fokus på foreberedelsesaktiviteter knyttet til Kunstsilo, innflytting i november 2023 og åpning i 2024. Det skal gjennomføres mange omfattende aktiviteter for å sikre en vellykket åpning og drift av Kunstsilo i 2024.

Budsjett 2023

Budsjettet for 2023 ble opprinnelig utarbeidet med følgende inntektsforutsetninger:

- Staten øker sitt driftstilskudd med 10,5 MNOK.
- Kristiansand kommune og Agder fylkeskommuneyter øker sine driftstilskudd i henhold til avtalen.
- AKO-kunststiftelse yter driftstilskudd i henhold til samarbeidsavtalen: 1 MNOK
- Museet har ingen publikumsinntekter i 2023
- Prosjekt Utvikling av nytt tilbud til barn- og unge er finansiert med til sammen 3 MNOK i eksterne midler fra Cultiva og Sparebankstiftelsen Sparebank Sør.
- Digital transformasjon er finansiert med 2,5 MNOK, blant annet fra Cultiva og Kulturrådet.

Ovennevnte budsjettforutsetninger viste seg imidlertid å inneholde utfordringer, spesielt knyttet til de forventede økningene i de offentlige driftstilskuddene fra staten og Kristiansand kommune.

Staten

Det statlige driftstilskuddet til museet bevilges over statsbudsjettet. Som følge av nødvendig opptrapping mot Kunstsilo beskrevet SKMU et behov for og søkte om økning i driftstilskuddet på 10,5 MNOK. Dette nivået er i tråd med det som ble lagt til grunn i budsjettet for

oppstartsåret for Kunstsilo. Økning i driftstilskudd fra staten er også en del av forutsetningene for de regionale offentlige driftstilskuddene som er gitt til byggeprosjekt Kunstsilo.

I statsbudsjett for 2023 er ble ikke vår søknad om økning i hensyntatt, og vi fikk kun en videreføring av dagens nivå.

Manglede økning i statlig driftstilskudd medfører utfordringer med å finne finansiering til å gjennomføre forberedelsesaktivitetene som må ligge til grunn for en vellykket igangsetting og drift av Kunstsilo i henhold til våre planer.

Agder fylkeskommune

Agder fylkeskommune og Kristiansand kommune har inngått avtale om økning i driftstilskuddet for Kunstsilo.

Fylkestinget i Agder vedtok å følge opp sin del, og yter et driftstilskudd til Kunstsilo for 2023 som er i henhold til avtalen, dvs 7,7 MNOK.

Kristiansand kommune

I Kristiansand bystyret endte budsjettsaken med at Høyre støttet og gav flertall til forslaget fra grupperingen KrF/MDG/SP/Folkelista om å redusere driftstilskuddet til Kunstsilo med 2 MNOK i forhold til avtalen og administrasjonens innstilling. Dette innebærer at det kommunale driftstilskuddet for 2024 blir 6,4 MNOK i stedet for de 8,4 MNOK som fremgår av avtalen.

I grupperingens forslag heter det følgende: «Kunstsilo innvilges fullt tilskudd fra 1. juli 2023, knyttet til overtakelse i oktober 2023 og forutsatt åpning tidlig i 2024. Dette innvilges for å oppfylle intensjonen i avtalen fra tidligere, med høyde for de forsinkelsene som har oppstått underveis».

I praksis innebærer dette en halvering av den avtalte økningen for 2023.

Ovennevnte inntektssituasjon med lavere driftstilskudd enn forventet fra både staten og Kristiansand kommune har medført at vi har måtte tilpasse våre aktiviteter til de økonomiske rammevilkårene.

En vellykket igangsetting og drift av Kunstsilo er avhengig at vi leverer høy kvalitet på alle områder. Budsjettsituasjonen i 2023 gir oss utfordringer med hensyn til å kunne gjennomføre alle aktivitetene som planlagt. Streng kostnadsstyring, ekstern prosjektfinansiering av sentrale oppgaver og effektiv bruk av interne ressurser gjør at vi fortsatt tror vi klarer å åpne Kunstsilo som planlagt i 2024, forutsatt at de økonomiske forutsetningene for drift fra 2024 er på plass.

For å sikre grunnlaget for en vellykket igangsetting av Kunstsilo er vi avhengig av å gjennomføre følgende aktiviteter i 2023:

- Gjennomføre og slutføre byggeprosjekt Kunstsilo
- Gjennomføre anskaffelse av brukerutstyr og innredning i Kunstsilo
- Planlegging av utstillingsprogram og arrangementer i Kunstsilo for 2024 og framover
- Mottak av Tangen-samlingen til magasinet/Kunstsilo
- Utvikling nytt tilbud/avdeling for barn- og unge
- Gjennomføre markeds- og kommunikasjonsaktiviteter
- Planlegging og utarbeidelse av konsepter i Kunstsilo (butikk, mat/drikke mv.)
- Digital transformasjon (publikum, forskning og administrative prosesser)
- Forberede publikumsreisen i Kunstsilo
- Utforme ny organisering av Kunstsilo

- Planlegge drift-, sikkerhets- og vedlikeholdsløsninger/-rutiner i Kunstsilo
- Implementering av og registrering av kunstsamlingene inn i nytt samlingsforvaltningssystem
- Tilstandsrapportering av kunstsamlingene
- Klargjøre kunstverkene som skal være med i åpningsutstillingen
- Gjennomføre anbud på renhold og sikkerhet
- Planlegge og gjennomføre innflytting i Kunstsilo.
- Planlegge åpningsarrangement
- Opplæring av medarbeidere til ny hverdag i Kunstsilo
- Planlegge administrative løsninger i Kunstsilo (øk.styring, logistikk, HR mv)
- Forberede ansettelsesprosesser
- Planlegging og gjennomføring av publikumsaktiviteter i 2023 når vi ikke har egne utstillingslokaler

Nærmere om enkelte av forberedelsesaktivitetene i 2023

Mottak av Tangen-samlingen.

I løpet av 2023 planlegger museet mottak av de 4500 verkene i Tangen-samlingen. Vårt nye eksterne magasin er i stor grad klargjort for mottaket. Arbeidet i 2022 med flytting av museets samlinger har gitt oss et godt erfaringsgrunnlag og kompetanse som sikrer at vi kan motta Tangens-samlingen på en faglig trygg måte. Vi har også fått god oversikt hva som kreves av ressursbehov for å gjennomføre en slik operasjon, og vi har vurdert hva som er behovet for supplering av inventar og utstyr i magasinet for å kunne lagre Tangen-samlingen på en faglig forsvarlig måte.

Elina Brotherus, Morgen i Ny-Hellesund, 2018

De viktigste oppgavene knyttet til mottaket er utpakking, tilstandsvurdering, registrering, fotografering, plassering og eventuelt konservering/repasjon av verkene. Mottaket vil involvere flere av museets kompetanseområder, som registrarer, konservatorer, fotografer og museumsteknikere.

Opgavene er omfattende, og vi antar at de samlet sett vil kreve 25% av museets ressurser i 2022.

Når det gjelder personellressurser er aktivitetene knyttet til mottaket i hovedsak tenkt utført av museets egne ansatte. Vi vil imidlertid måtte øke stillingsprosenten for noen medarbeidere for å få kabalen til å gå opp.

Utvikling nytt tilbud for barn og unge

Vi har gjennom 2021 og 2022 gjennomført et omfattende innsiktsarbeid og fått et solid grunnlag for å utvikle et tilbud for barn og unge som vil møte deres behov og forventninger.

Frem til åpning vil vi bruke tid på å gjennomføre tre delprosjekter, i samarbeid med ulike fagkompetanser og ungdom. Dette innebærer brukermedvirkning og konsultasjon, design og utvikling av digitale verktøy. De tre delprosjektene er:

- Delprosjekt 1: Finn din kunst i samlingen: Interaksjon med kunst i samlingene gjennom AI.
- Delprosjekt 2: Inntrykk og uttrykk: Fasiliteter som er tilpasset unge sine ønsker og behov.

- Delprosjekt 3: Kunstjakt: Opplevelse i Kunstsilo som tar utgangspunkt i utstillingene og samlingene.

Dette arbeidet er finansiert av Cultiva, Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør og museets egeninnsats. Arbeidet skal resultere i at vi har spennende opplevelser for barn og unge når vi åpner Kunstsilo.

Planlegging og utarbeidelse av konsepter i Kunstsilo (butikk, mat/drikke mv.)

I Kunstsilo skal vi ha serveringsvirksomhet med kafé/restaurant i 1. etasje, bar og restaurant i 9. etasje fra første dag. I utgangspunktet er det et ønske om at museet selv skal eie og drive mat og serveringsvirksomheten. Dette for å kunne utnytte synergier med hensyn til samordning og behov som oppstår i museets øvrige virksomhet. I tillegg vil en slik løsning legge til rette for at museet vil kunne sitte igjen med det hele av en forventet økonomisk gevinst.

Konsepter og menyer i må utvikles i god tid før åpningen. For å få dette til trenger vi å ansette Restaurantsjef/F&B manager. Vi trenger denne personen i 9 måneder før åpning for planlegging av alle menyer og konsepter for servering.

Når det gjelder øvrige personell som kjøkkensjef, kokker og servitører er disse tenkt ansatt i 2024.

Planlegging og salg av et stort antall arrangementer i Kunstsilo

I Kunstsilo har vi som målsetting å gjennomføre 200 arrangementer årlig. Dette vil være egenproduserte arrangementer, arrangementer i samarbeid med partnere og utleie av lokaliteter til arrangementer av ulike karakter for bedrifter, organisasjoner og privatpersoner.

For å få til dette, må vi utvikle arrangementkonseptene og starte opp salg av arrangementene minimum 12 måneder før åpning. Konseptutviklingen gjennomføres i hovedsak med organisasjonens ressurser. Det

vil imidlertid være noe behov for ekstern bistand knyttet til dette. Salgsansvarlig for arrangementene å ansettes minimum 12 måneder før åpning.

Planlegging, utvikling og bestilling av produkter for salg i butikk

Butikken i Kunstsilo skal stå for en betydelig del av egeninntjeningen. For å være klar med produkter må planleggingen starte senest 12 måneder før åpning. Vi har behov for å ansette en kreativ kommersiell kremmer med kunnskap om produkter og forbrukermarkedet.

Planlegging av utstillingsprogram for Kunstsilo og utstillingsaktiviteter i 2023.

Hovedfokus med hensyn til utstillinger vil i 2023 vil være utvikling av Kunstsilos første 12-måneders utstillingsprogram. En av våre kuratorer er midlertidig ansatt som programansvarlig. Til hjelp i dette arbeidet vil han samarbeide en rekke medarbeidere og eksterne fagpersoner.

Ekstern lansering av det første 12-måneders programmet for Kunstsilo er planlagt i november 2023, eller ca. 6 måneder før åpning. Dette kan bli justert etter behov og muligheter.

Vi ønsker å styrke publikum sin forventning til Kunstsilo, og vil i 2023 være synlig med kunstverk, enkelte utstillinger og arrangement, både fysiske og digitale.

Konseptet «Kunstsilo i bevegelse» er for 2022/2023 representert med utstillingen «Hvem eier morgendagen» som avsluttes i august på Telemark kunstsenter (via Søgne Gamle prestegaard og rådhuset i Kristiansand). Tilskuddet fra Agder fylkeskommune vil bidra til at vi i 2023 kan ha ytterligere, dog en noe mindre utstilling, som en del av Den kulturelle skolesekken i Arendal og Risør.

Foto: Marc Goodwin

Gjennomføre markeds- og kommunikasjonsaktiviteter

Kunstsilo har behov for å starte oppbyggingen av vår posisjon nasjonalt og internasjonalt innen vi åpner dørene. Vi må bygge merkevaren og sette ut i livet kommunikasjonstiltak for å tiltrekke oss oppmerksomhet fra potensielle gjester i inn- og utland.

Dersom Kunstsilo skal bli et av Nord-Europas mest nyskapende kraftsenter for kunst- og kulturopplevelser må vi ha aktive markeds- og kommunikasjonstiltak gjennom 2023. Det gir oss blant annet muligheten til å få viktige og riktige samarbeidspartnere med på laget og sikre privat- og bedriftsbookinger innen arrangement. Videre vil vi arbeide for at folk flest ser frem til alt det spennende som skal skje og at flest mulig føler seg velkomne i Kunstsilo fra første åpningsdag.

I 2023 har vi derfor som mål å bygge forventning gjennom informasjon om hva Kunstsilo er, gjennom blant annet utvikling av nettsiden, produsere innhold til deling i sosiale medier, podcast og webinarer. Vi må skape engasjement gjennom Kunstsilo Live, sette dagsorden, arrangere aktiviteter der folk møtes, pop-ups, m.m. I tillegg må vi gjennomføre aktiviteter og skape innhold til kampanjer som genererer booking og salg.

Digital transformasjon (publikum, forskning og administrative prosesser

Vi arbeider videre målrettet med den digitale transformasjon. De viktigste prosjektene som gjennomføres i 2023 er:

- Implementering av nytt CMS system for oppbygging av en database for kunstverkene inkludert digitale foto fra alle våre samlinger. Systemet skal legges til rette for omfattende bruk innen konservering, utlån, forskning og publikumsopplevelser. Dette er et stort og framtidsrettet prosjekt som sikrer vår samlingsforvaltning på høyt nivå, og som muliggjør bred bruk av samlingen for ekstern kommunikasjon.
- Utvikling av omsluttende digitale kunstformidlings-opplevelser til Whitebox (digitalt rom i Kunstsilo) er hovedprosjekt for 2023. Vi har utviklet egen metode gigadigitaliserings ved bruk av robot. I januar 2023 er leveransen fullført og vi starter opp arbeidet med gigadigitaliseringen av samlingen. Parallelt med dette utvikler vi en arbeidsmetode for digital omsluttende historiefortelling basert på verk av Reidar Aulie. Vi har engasjert anerkjente spesialister innen ulike fagområder til å bistå oss i dette arbeidet.
- Vi utvikler nye avtaler om rettigheter for omsluttende kunstformidling. Dette arbeidet regner vi med blir ferdigstilt våren 2023.
- Arbeidet med 3Dmodellering av «Tivoli» er startet opp. Første skisse er klar i våren 2023 og endelig utgave i august 2023. Vi fortsetter her samarbeidet med kunstner/utvikler. Dette prosjektet er finansiert av midler fra Kulturrådet og Cultiva. Målet er at museet skal utvikle en metode, verktøy og kompetanse samlet i en bærekraftig produksjonslinje for å lage engasjerende og gode publikumsopplevelser som trekker publikum til museet og skaper interesse for samlingen.
- I tillegg til midler fra Kulturrådet og Cultiva, har vi et forskningsprosjekt sammen med

NORCE som ser på muligheter for å bruke AI til å utvikle effektive digitale verktøy for å utvikle immersive produksjoner.

- Bruk av AI er fellesnevner for samarbeidet med Slovak National Gallery, SNG, i prosjektet «Making Meaning og Collections». Her ser vi på hvordan publikum kan interagere med samlingen på ulike måter via AI. Målsetningen er å skape et første trinns opplevelse som trigger interessen for samlingene. Prosjektet er finansiert av EØS-midler og er søkt sammen med Slovak National Gallery.
- Vi har startet arbeidet med å planlegge anskaffelse og implementering av administrative systemer for fremtiden. Det er et omfattende arbeid og er bare delvis finansiert. Vi mangler finansiering på 2,5 MNOK til dette. Det er ikke kritisk aktivitet for å få åpnet Kunstsilo, men må planlegges.

Utvikling av en organisasjonsplan for Kunstsilo

Vi har startet arbeidet med hvordan organisasjonsplanen skal være når Kunstsilo åpner. Vi er ennå forholdsvis tidlig i prosessen, men har sett på enkelte områder som vil endre organisasjonens oppbygging noe.

Foto: Marc Goodwin

Økonomi, planer og mål for 2024

Styret har vedtatt et driftsopplegg for 2023 som innebærer fullt fokus på foreberedelsesaktiviteter knyttet til Kunstsilo, innflytting i november 2023, åpning i 2024 og videre drift. Det skal gjennomføres mange omfattende aktiviteter for å sikre en vellykket åpning og drift av Kunstsilo.

Økonomisk utvikling de siste årene - grunnlag for videre drift i Kunstsilo

Siden 2018 har museet hatt betydelige kostnadsøkninger til nødvendige faglig oppbygging av Kunstsilo. Disse kostnadene har vi ikke kunne dekke via ordinære egeninntekter og offentlige tilskudd. Vi har måttet finne midlertidig finansiering via andre kilder, herunder betydelige ekstraordinære driftstilskudd fra AKO. Når vi går inn i ordinær drift av Kunstsilo er det påkrevet med permanente finansieringsløsninger via ordinære egeninntekter og offentlige driftstilskudd.

Fra 2022 har vi mottatt økning i offentlige driftstilskudd fra de regionale offentlige aktørene. Det er inngått egen avtale mellom Agder fylkeskommune og Kristiansand kommune om økning i driftstilskuddet. For å kunne åpne Kunstsilo etter planen, er vi helt avhengige av at staten følger opp økningen i de regionale driftstilskuddene med økt statlig driftstilskudd. Nevnte avtale mellom de regionale aktørene forutsetter også en slik økning i det statlige driftstilskuddet.

Likviditet

I forbindelse med gjennomføring av Kunstsiloprosjektet har museet mottatt investeringstilskuddene fra våre finansører i henhold til planen. Likviditeten har i hele prosjektperioden vært god og uproblematisk. Nå som prosjektet nærmer seg slutten, og tilgjengelige midler på bankkonto naturligvis reduseres som følge av prosjektets fremdrift og utbetalinger, må likviditetsutviklingen følges ekstra nøye.

Egeninntekter

Publikumsbesøket i 20/21 ble mer en halvert som følge av Covid-situasjonen. Som følge av manglende finansiering og utflytting fra opprinnelig museumsbygg måtte museet iverksette et redusert driftsopplegg for 2022. Dette for å kunne gjennomføre nødvendige kostnadsreduksjoner og omdisponering av ressurser til Kunstsiloaktivitetene. Driftsopplegget medførte nedgang i aktiviteten mot publikum og dermed redusert publikumsbesøk. Vi har solgt og flyttet ut av vårt opprinnelige museumslokale. Vi er nå lokalisert i midlertidige kontorlokaler frem til innflytting i Kunstsilo. 2023 vil dermed være et år uten publikumsinntekter. Når vi åpner Kunstsilo i 2024 legger budsjettet til grunn at egeninntektene skal dekke ca 40% av museets totale inntektsbehov.

Kostnader til lønn og pensjon

Siden 2019 har museet samtidig gjennomført både ordinær museumsdrift og Kunstsiloprosjektet. Dette er betydelige og krevende oppgaver for en organisasjon av vår type og størrelse. Disse aktivitetene har medført behov for faglig styrking som har gitt oss øke personalkostnader som vi ikke har kunnet dekke inn via ordinære egeninntekter og offentlige tilskudd. Vi har, som tidligere beskrevet derfor måttet søke finansiering fra andre samarbeidspartnere. Vi har vært tydelig på at disse midlene har vært midlertidige finansieringsløsninger. Driften i Kunstsilo må finansieres med permanente løsninger som økt offentlig driftstilskudd.

Egenkapital

Museets egenkapital er siste årene styrket fra 3,5 MNOK i 2018 til 11,6 MNOK i 2022. Vi forventer at egenkapitalen i 2023 forblir forholdsvis uendret. Museet er avhengig av solid egenkapital for å stå mest mulig rustet til både forberedelse, oppstart og drift av Kunstsilo.

Budsjett 2024

Kunstsilo vil være klar til innflytting i november 2023. Museet vil da flytte inn og starte klargjøring av bygget til åpning i 2024 og til videre ordinær drift. Kunstsilo er 3 ganger så stort som vårt tidligere bygg. Vi planlegger stor økning i publikum. Vi legger opp til en betydelig økning i omfang og kvalitet både i utstillingsaktivitetene og i arrangementsaktivitetene.

Nå som vi skal over i ordinær drift av Kunstsilo, er det påkrevet at det økte kostnadsbehovet knyttet til Kunstsilo finner sin permanente finansiering via ordinære egeninntekter og offentlige driftstilskudd.

Finansieringsbehovet er knyttet til følgende:

- økte personalkostnader-registrar, konservator, kurator, undervisning, vertskap/vakt, omvisning mv.
- økte FDV og byggdriftskostnader
- økte utstillingskostnader
- økte arrangementskostnader
- økte kostnader til samlingsforvaltning
- økte driftskostnader
- økte avskrivninger

Museet har for 2024 søkt staten ved Kulturdepartementet om en økning i driftstilskudd med 11 MNOK, dvs et statlig driftstilskudd på 24,1 MNOK. Avtalen mellom Agder fylkeskommune og Kristiansand kommune utløser regionalt offentlig driftstilskudd på ca 16,4 MNOK.

Sammen med egeninntektskravet på 25,1 MNOK dekker dette de budsjetterte kostnadene på 65,6 MNOK for første driftsår i Kunstsilo.

Det har vært knyttet klare forventninger, men også noe usikkerhet, til om staten vil følge opp sitt store investeringstilskudd i Kunstsilo med nødvendige økte driftstilskudd. Denne usikkerheten er nå redusert.

Etter møte med kulturminister Anette Trettebergstuen sier ordfører Jan Oddvar Skisland følgende til Fædrelandsvennen (15. mars 2023):

– Jeg er trygg på at det vil bli penger i 2024-budsjettet. Hun går langt i å si at det vil bli prioritert, sier Skisland til Fædrelandsvennen.

Kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen (Ap) bekrefter overfor Fædrelandsvennen at de økonomiske vanskelighetene ser ut til å finne en løsning.

– På dagens møte forsikret jeg Kunstsilo om at jeg i budsjettprosessen framover vil gjøre alt jeg kan for å sørge for at de mottar det driftstilskuddet de trenger for å åpne som planlagt i april 2024, uttaler hun via departementets pressetjeneste.

Mål og prioriteringer 2024

I 2024 åpner Kunstsilo og våre planer skal gjennomføres i praksis. Vårt strategiske fokus er følgende:

Kunstsilo skal endre oppfatninger gjennom «skifte av perspektiv».

Kunstsilo har ambisjon om å utfordre deg og verden vi lever i, gjennom kunsten. Vi skal senke terskelen, åpne opp, invitere og inkludere. Vi skal sette publikum i fokus og være aktuell for ulike interessnivå regional, nasjonalt og internasjonalt. Kunstsilo skal bryte ned siloer gjennom kunst og ekte opplevelser.

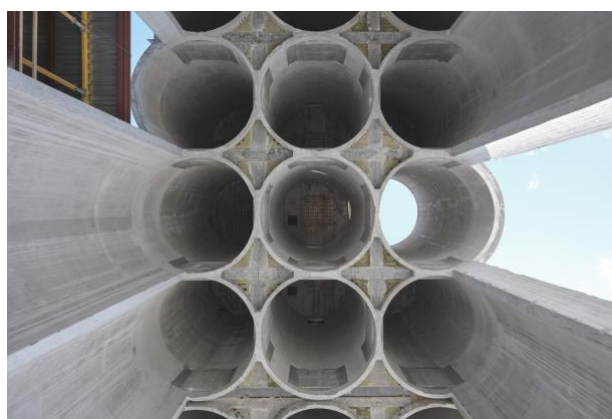

Foto: Mark Goodwin

Kunstsilo skal bevege, berike og begeistre over alle grenser.

Kunstsilos arbeidsmetodikk sikrer tilstrekkelig tverrkunstnerisk kompetanse for å utvikle og gjennomføre et aktuelt og relevant helhetlig program – en Kunstsilo åpen for alle.

Kunstsilo skal programmere utstillinger, utarbeide omfattende aktiviteter for barn og

unge, digital formidling og Kunstsilo liveprogram mv.

Kunstsilo skal ta en posisjon innen Nordisk Modernisme internasjonalt gjennom å bygge opp doktorgradskompetanse og satse på forskning.

Kunstsilo starter en Nordisk Modernisemefestival i samarbeid med flere aktører i regionen som representerer ulike kunstformer. Vi satser også på å etablere et internasjonalt forskningsnettverk og samarbeid med andre viktige museer/samlinger på området. Vi samarbeider også med Cultiva i forbindelse med denne satsingen.

Kunstsilo skal gjennomføre et rikholdig og omfattende program for barn og unge med aktualitet til samfunnsutviklingen, basert på innsikt og involvering. Programmene har oppstart når Kunstsilo åpner og vil videreutvikles innenfor temaene undring, ytring og endring. Vi bygger solid og unik kompetanse på kunstens møte med barn og unge. Vi samarbeider bredt med en rekke aktører på dette området.

Vi fortsetter vårt arbeid med digital transformasjon som står sentralt i vår utvikling. Vi digitaliserer samlingene i høyoppløselig kvalitet. I Kunstsilo vil vi vise omsluttende publikumsopplevelser i et eget rom.

Vi vil også gjennomføre VR-opplevelser for publikum når vi åpner.

Vi vil videreutvikle forholdet mellom samlingene og publikum ved hjelp av digitale verktøy og kunstig intelligens. Vi legger vekt på å formidle kunstverk og kunsthistorien på nye måter. På denne måten når Kunstsilo fram til flere, senker terskelen og åpner opp.

Vi skal være en attraktiv internasjonal samarbeidspartner for utstillinger. Noe som også åpner opp for spennende innlån.

Tangen-samlingen er verdens største samling av Nordisk Modernisme med alle nordiske land bredt representert. Samlingen skal posisjoneres internasjonalt.

Kunstsilo skal være en attraktiv samarbeidspartner regionalt, nasjonalt og

internasjonalt. Vi har etablert et stort antall skriftlige samarbeidsavtaler og utvikler stadig nye relasjoner og samarbeid.

Vi gjennomfører et stort antall kommersielle aktiviteter for å sikre våre høye ambisjoner om egeninntekter.

Kunstsilo og de andre aktørene på Odderøya vil utvikle en destinasjon med kunst- og kulturopplevelser i verdensklasse.

Trygg ivaretagelse: Åpning av Kunstsilo og gjennomføring av første driftsår i nytt museum

I april 2024 åpner Kunstsilo for publikum. Vårt utstillingsprogram, program for barn og unge, for digital formidling og Kunstsilo Live skal gjennomføres. Vi forventer 100.000 - 150.000 besøkende allerede første år.

Kunstsilo skal nå fram til et bredt publikum med ulike interessenivå. Kunstsilo skal være for alle.

Kunstsilo skal ta en internasjonal posisjon innenfor Nordisk Modernisme. Vi skal gjennomføre en festival med både publikumsaktiviteter og kunnskapsformidling og med minimum en ukes varighet under temaet Nordisk Modernisme. Det vil være mange institusjoner i regionen som deltar og bidrar til dette. Internasjonale forskere vil bidra til kunnskapsdeling.

Våre utstillinger skal holde internasjonal kvalitet, bruke tverrkunstnerisk kompetanse og utfordre oss alle til å skifte perspektiv.

Vi skal vise digitale formidling i Kunstsilo gjennom omsluttende opplevelser i et eget rom og VR opplevelser for publikum.

Vi skal vise nye former for formidling i Kunstsilo.

Kunstsilo består av et helhetlig opplevelsestilbud inkludert servering, butikk, og et bredt og omfattende arrangementsprogram.

Vi har etablert strategiske partnerskap regionalt, nasjonalt og internasjonalt for utstillingssamarbeid, digital kompetanse og andre samarbeidsområder.

Vi skal ha moderne drift og vedlikehold av Kunstsilo magasin/lager.

Vi skal gjennomføre trygg og sikker forvaltning, drift og vedlikehold, og vi skal ha høy sikkerhet og trygge beredskapsrutiner.

Helhetlig samlingsutvikling

Det meste av Tangen-samlingen på 4.500 verk skal mottas i 2023 og registreres i nytt databasesystem. Oppbygging av databasen gjennomføres hele perioden fram til åpning i 2024 og også utover det. Våre øvrige samlinger er allerede på plass i nytt magasin/lager. Til sammen utgjør Kunstsilos samlinger 6.500 verk.

Alle verk i samlingen skal ha en ny tilstandsrapport.

Vi skal etablere og gjennomføre nye rutiner for utlån, innlån og innkjøp.

Vi skal øke antall internasjonale utlån.

Vi skal fortsette med supplering av kunst til våre samlinger.

Det knyttes opp et stort antall portrettintervjuer på film av de fleste levende kunstnerne i Tangen-samlingen. Hvert kunstnerportrett gir 2-4 timers råmateriale, i lyd og film av høy kvalitet. Betydelige ressurser investeres i dette arbeidet.

Vi skal ansette flere medarbeidere innenfor konservering og registrar.

Kunstsilo skal sette i gang strategiske utlån internasjonalt allerede i oppstartsåret.

Solid kunnskapsproduksjon

Innen 2014 er PhD-stipendiatene slutførte og alle stipendiatene er tilbake i museet. Vi skal benytte deres innsikt til å øke kunnskapen i resten av organisasjonen, og bygge nasjonale og internasjonale nettverk ut fra denne kompetansen. Kandidatene brukes som kuratorer på konkrete utstillinger i Kunstsilos utstillingsprogram. Kuratorene vil også være

sentrale bidragsytere i forbindelse med framtidige publikasjoner.

Vi skal bygge kunnskap og kompetanse på vår omfattende satsing på barn og unge. Ut fra et svært omfattende innsiktsmateriale vil vi vurdere oppstart av ytterligere forskning på dette området.

Vi skal bygge kunnskap og kompetanse innenfor digital formidling gjennom et etablert omfattende nettverk av strategiske samarbeidspartnere, både innen samlingsforvaltning og programmering.

Vi skal bygge kunnskap innenfor område immaterielle rettigheter for digital kunst. På dette området har vi en PhD stipendiat i samarbeid med UIA.

Vi skal publisere bok om Tangen-samlingen i forbindelse med åpning av Kunstsilo og en bok/katalog om åpningsutstillingen i Kunstsilo.

Vi skal øke antall publikasjoner innen kunstfaglige områder, digital formidling, barn og unge eller andre aktuelle og relevante tema, samt systematisk bygge kunnskap og kompetanse på disse områdene.

Vi skal opprette av internasjonalt forskningssamarbeid innen Nordisk Modernisme og etablere arkiv og bibliotek for faglig materiale innenfor dette feltet.

Relevant formidling - Igangsette forberedte formidlingsaktiviteter

Vi utvikler en metodikk for interaktiv formidling i utstillingsrommet der vi kan utfordre publikum til å bruke flere sanser. Denne metodikken gjennomføres i deler av Kunstsilo fra åpningen og implementeres over tid.

Vi utvikler formidlingen til å møte ulike personas og som hensyntar at folk har ulike interessenivå for kunst. Vi tar publikum på alvor, og ønsker å nå fram til flere ut ved å ha forskjellige tiltak direkte rettet mot ulike interessenivåer.

Vi satser særskilt på formidling av kunst til barn og unge. Vi vil med programmet for barn

og unge ta del i samfunnsutviklingen og adressere utfordringer og muligheter knyttet til barn og unges evne til undring, ytring og endring.

Vi vil tilby flere digitale publikumsopplevelser blant annet med en omsluttende digital opplevelse i et eget rom som har digital visning av verk på 4 vegger kombinert med lydopplevelser.

Vi starter Kunstsilo Live, som er et program for ulike arrangement der vi aktualiserer kunsten og tar opp relevante tema.

Vi vil også konseptutvikle egne arrangement som vi ønsker å prøve ut gjennom første driftsår.

Vi vil gjennomføre flere samproduksjoner som gir oss og våre samarbeidspartnere anledning til å formidle aktuelle problemstillinger for felles publikum.

Gjennomføre kommersielle satsinger i Kunstsilo og sikre egeninntekter

Vi skal tilby et omfattende helhetlig opplevelsestilbud i Kunstsilo. Vi utvikler konsepter for servering, butikkonsept og et bredt arrangementsprogram, egenproduserte konseptuelle arrangement og produksjoner med samarbeidspartnere. Vi skal ansette nødvendig personell for å kunne gjennomføre dette.

Vi skal være klar til å betjene 150.000 gjester, gjennomføre 200 arrangementer og utstillinger på 3.300 m². Vi skal være klar til å klare budsjettkravet om 40% Kunstsilos inntektsbehov skal dekkes av egeninntekter. Vi skal ansette følgende ressurser; Restaurantsjef, kjøkkensjef, kokker og servitører, selger for arrangementer, produktsjef butikkvarer og gjesteservice og øvrig betjening. Det er ressurskrevende å starte opp en så omfattende virksomhet.

Aktiv samhandling: Bruke og etablere samarbeid og samhandling internt og eksternt.

Kunstsilo skal være en attraktiv, raus og modig samarbeidspartner. Vi ønsker gjennom aktiv samhandling å oppnå bedre resultater enn det man klarer å oppnå alene.

Kunstsilo har produksjonssamarbeid med Kilden. Resultatet av dette samarbeidet skal vises for publikum i Kilden i 2023 og i en ny versjon i Kunstsilo i 2024.

Kunstsilo har produksjonssamarbeid med Palmesus og samarbeid med Kulturskolen om program for skoler, barn og unge.

Kunstsilo satser på unge regionale kunstnere via egen kunstnerpris og utstilling som er muliggjort av Sparebanken Sør.

Museet er også utstillingsarena for unge internasjonale kuratorer i samarbeid med Cortauld Art University i London.

Kunstsilo samhandler i prosjekt med Nasjonalmuseet i Slovakia om digital samlingsforvaltning.

Kunstsilo har samarbeid om kunnskapsbygging med UIA og forventer ytterligere samarbeid i 2024.